

| PRZEDMOWA

Może się wydawać, że mity na temat rozwoju dzieci nie są aż tak ważnym tematem, żeby poświęcać im całą książkę, ale gdy zdamy sobie sprawę, że niektóre z nich potrafią silnie wpływać na nasze życie i głęboko oddziaływać na zdrowie fizyczne i psychiczne, nasza opinia może ulec zmianie. Wiele z tych mitów uniemożliwia na przykład podjęcie skutecznej terapii psychologicznej. Są mity, które sprawiają, że mamy poczucie winy, niepotrzebnie osądzamy innych lub tracimy pieniądze. Gdy uświadomimy sobie, co na temat ważnych kwestii dotyczących rozwoju dziecka ma do powiedzenia nauka, zwiększy się prawdopodobieństwo, że podejmowane przez nas decyzje będą bardziej sprzyjały promowaniu zdrowego stylu życia naszych dzieci i nas samych. Nasza książka wpisuje się w tradycję zapoczątkowaną przez *50 wielkich mitów psychologii popularnej*¹, jako że: (i) obala popularne mity; (ii) wyjaśnia, **dłaczego** ludzie w nie wierzą, i (iii) omawia praktyki poparte dowodami naukowymi.

Książkę tę stworzyliśmy z myślą o dwóch głównych rodzajach czytelników. Po pierwsze, napisaliśmy ją dla rodziców, którzy otrzymują sprzeczne ze sobą porady od krewnych, przyjaciół, ekspertów i celebrytów. Obaj mamy dzieci i jak większość rodziców w wiele z tych mitów wierzyliśmy przez całe nasze dotychczasowe życie. Zastanawialiśmy się nawet, czy nie dać naszej książce następującego podtytułu: „Czego każdy rodzic NIE powinien wiedzieć”. Po drugie, chcielibyśmy, aby książka ta była również wykorzystywana jako podręcznik dla studentów. Mogłaby na przykład być pozycją uzupełniającą na zajęciach z rozwoju dziecka albo dotyczących psychologii dziecięcej. Rozważaliśmy również taki podtytuł: „O czym każdy student NIE powinien się uczyć”. Książka może także zainteresować nauczycieli, osoby odpowiedzialne za kształtowanie polityki oraz wszystkich tych, którzy mają dociekliwą naturę.

Właśnie z myślą o wykorzystaniu naszej książki jako podręcznika dla studentów układ treści zaaranżowaliśmy w sposób zgodny z materiałem typowego kursu na temat rozwoju dziecka. Niekiedy materiał takiego kursu jest ułożony chronologicznie (np. najpierw poczęcie, potem okres niemowlęctwa, wczesnego i późniejszego dzieciństwa), a niekiedy skupiony wokół konkretnych tematów (np. początki, rozwój fizyczny, rozwój poznawczy, rozwój emocjonalny itd.). Książka została zaaranżowana według tego drugiego schematu.

Na wszystkich prowadzonych na naszym uniwersytecie kursach z psychologii dziecięcej korzysta się z podręcznika Roberta Kaila², więc rozdziały tej książki zostały tak ułożone, aby stanowić uzupełnienie materiału w nim zawartego. Właściwie większość książek zaaranżowanych tematycznie ma układ bardzo podobny do podręcznika Kaila, więc i nasza książka powinna się sprawdzić jako uzupełnienie zawartego w nich materiału na temat rozwoju dziecka. Na przykład pierwszy mit, o którym piszemy, dotyczy rodzącej się już w życiu płodowym więzi telepatycznej między bliźniętami, a w podręcznikach omawiających rozwój dziecka temat badań naukowych poświęconych bliźniętom często pojawia się właśnie w pierwszym rozdziale. Pierwsze rozdziały naszej książki skupiają się na takich zagadnieniach, jak poczęcie, ciąża czy noworodki, czyli na tematach, które zazwyczaj są także poruszane w pierwszych rozdziałach podręczników.

Druga część, zatytułowana „Rozwój, ciało i umysł”, odpowiada tym rozdziałom podręczników, które są poświęcone wzrostowi, rozwojowi motorycznemu i poznawczemu oraz nauce mowy. Trzecia część, „Emocje i zachowanie”, koresponduje z rozdziałami na temat rozwoju emocjonalnego i zachowania. A ostatnia, czwarta część, zatytułowana „Środowisko społeczne”, stanowi uzupełnienie rozdziałów dotyczących rodziny i wpływów zewnętrznych.

Podobnie jak na innych uczelniach, na naszym uniwersytecie osobno są prowadzone kursy poświęcone rozwojowi dziecka, a osobno – rozwojowi młodzieży. Dlatego tematy poruszone w naszej książce zaczerpnęliśmy raczej z materiałów przedmiotu „rozwój dziecka” niż „rozwój młodzieży”. Choć z dojrzewaniem młodego człowieka wiąże się wiele silnie zakorzenionych mitów, my stronimy tutaj od takich tematów, jak seks, narkotyki i rock'n'roll. Książka, która mogłaby być zatytułowana „Wielkie mity na temat rozwoju młodzieży”, wciąż czeka zatem na kogoś, kto podejmie się ją napisać.

Jest wiele osób, którym chcielibyśmy podziękować za pomoc w wydaniu naszej książki. Po pierwsze, jesteśmy bardzo wdzięczni redaktorom serii Scotto-

wi O. Lilienfeldowi i Stevenowi Jayowi Lynnowi za jej stworzenie i umożliwienie nam, byśmy wnieśli do niej nasz wkład. Z wielkim entuzjazmem przeczytaliśmy *50 wielkich mitów psychologii popularnej*³ tuż po ich wydaniu i jesteśmy dumni, że możemy być częścią tradycji przez tę pozycję zapoczątkowanej. Przez ostatnie dwa lata Scott i Steve służyli nam niezwykle cennymi radami i informacjami zwrotnymi na temat kwestii zasadniczych (np. tego, jakie mity ująć w naszej pracy) i pomniejszych (np. gdzie wstawić znaki przestankowe) oraz wszystkiego, co pomiędzy (np. jak skutecznie przekazać to, co chcemy przekazać). Chcielibyśmy również podziękować redaktorom opiekującym się nami w wydawnictwie Wiley-Blackwell, a konkretnie Matthew Bennettowi, dzięki któremu nasz projekt wystartował, i Danielle Descoteaux, która entuzjastycznie wspierała go aż do jego ukończenia. Jesteśmy także wdzięczni kolegom, przyjaciółom, członkom naszych rodzin i studentom, którzy zgłaszali swoje pomysły i dzielili się z nami swoimi opiniami na temat wybranych rozdziałów. Jedną z asystentek naukowych zasługujących na szczególne wyróżnienie jest Catrina Salami, która przeprowadziła większość badań na potrzeby niniejszej książki.